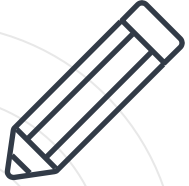

COVID-19 hastalık şiddetinin kalıcı akciğer hasarı gelişme riskine etkisi: Sistematik bir derleme ve meta-analiz

**Tayibe BAL,
Emre DİRİCAN,
Nursel DİKMEN**

Amaç

- COVID-19 olgularında başlangıçtaki hastalık şiddetinin akciğer dokusunda ve fonksiyonlarında kalıcı hasar gelişme riskine etkisinin ne düzeyde olduğunun mevcut literatürün bir meta-analizi yapılarak irdelenmesi

1

Gereç ve Yöntem

- 30 Aralık 2019 ve 30 Ağustos 2021 tarihleri arasında yayınlanmış uygun makalelerin belirlenmesinde
- PUBMED, Google Akademik, EMBASE ve ProQuest veritabanları kullanılarak sistematik bir arama yapıldı.

Derlemeye

- Tanısı nazofarengeal veya balgam RT-PCR ile doğrulanmış, ≥ 18 yaş, COVID-19 olgularını içeren,
  - Post-COVID veya uzamış (long) COVID 19 dönemindeki kalıcı akciğer hasarı görülme sıklığının başlangıç hastalık şiddeti orta düzeyde olan ve ağır/kritik olan olgular arasında karşılaştırıldığı,
  - Peer-reviewed (hakemli) dergilerde İngilizce basılmış, gözlemsel (kohort ve kesitsel) çalışmalar dahil edilmiştir.
-

- Havuzlanmış olasılık oranı (OR) ve güven aralıkları (CI), rastgele etkiler meta-analizi kullanılarak hesaplanmıştır.

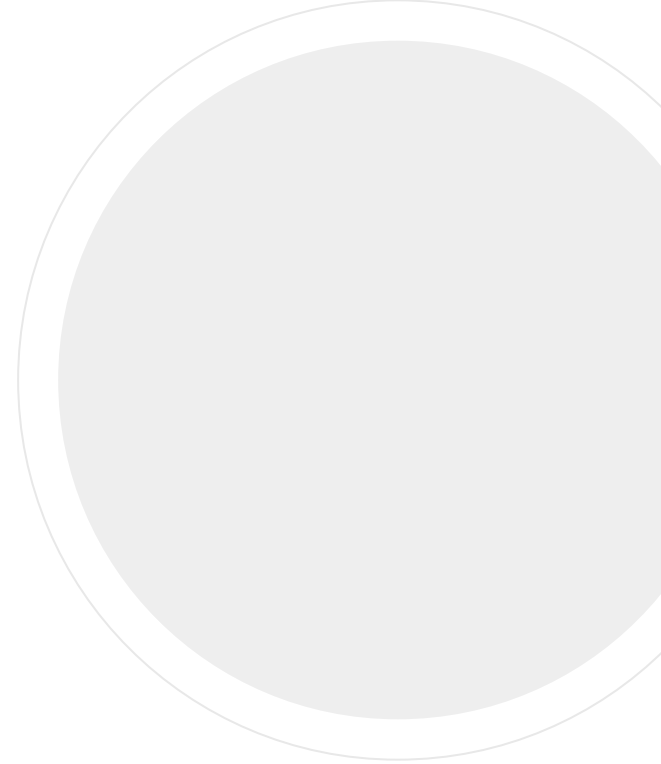

2

Bulgular

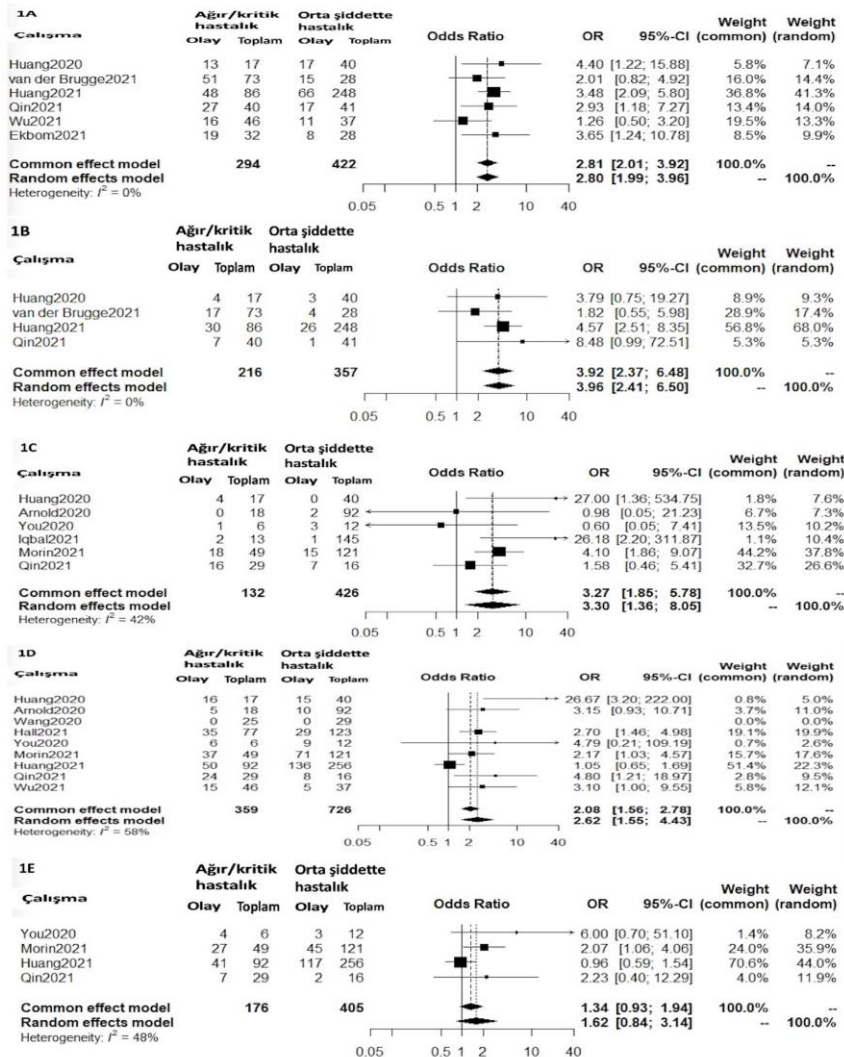

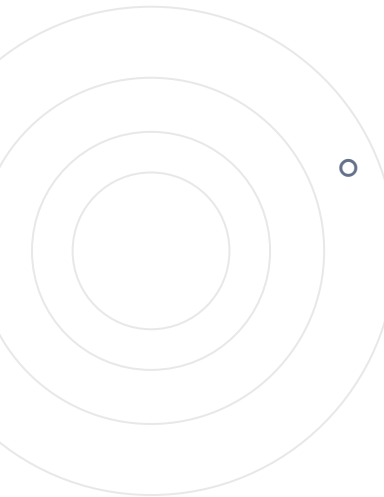
- Belirlenen 5863 makalenin 11'i seçim kriterlerine uygundu.
- Analize dahil edilen bu 11 gözlemsel çalışma toplam 2463 hastayı içermekteydi.

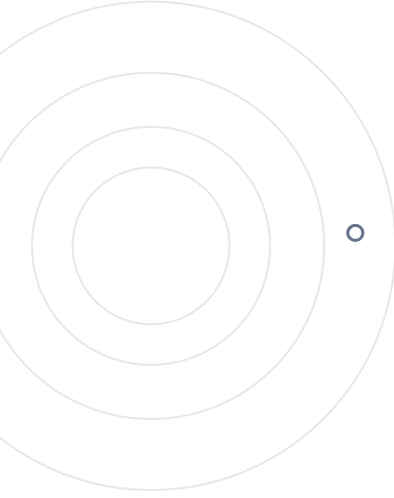
Şekil 1. Tüm kalıcı pulmoner sekeller için OR değerlerinin Forest plotları

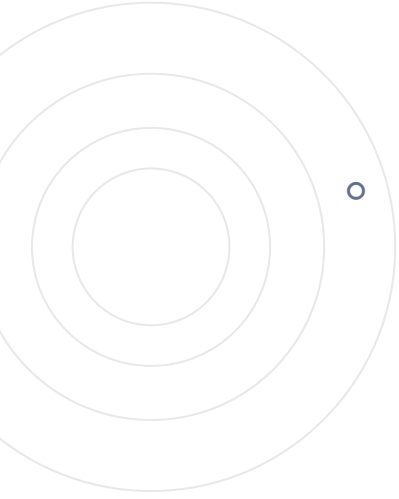
-
- Başlangıçtaki COVID-19 hastalık şiddeti ağır/kritik olan olgularda, başlangıç hastalık şiddeti orta düzeyde olan olgulara göre
    - ✓ Kalıcı akciğer hasarı görülme riskini yansıtan “Azalmış pulmoner difüzyon kapasitesi (<beklenen değerin %80’i)” için OR değeri **2.80** [95% CI 1.98 - 3.95] olarak saptanırken,
    - ✓ Bu değer “Bozulmuş total akciğer kapasitesi (<beklenen değerin %80’i)” için 3.95 [95% CI 2.41 - 6.50],
    - ✓ “Fibrotik bantlar/akciğer lezyonları” için **3.30** [95% CI 1.35 - 8.05],
    - ✓ “Akciğer görüntülemesinde kalıcı anormallikler” için **2.61** [95% CI 1.54 - 4.42] ve
    - ✓ “Persistan buzlu-cam opasiteleri” için 1.62 [95% CI 0.83 - 3.14] olarak saptanmıştır.

3

Tartışma ve Sonuçlar

-
- o Akciğer dokusunda ve fonksiyonlarında kalıcı hasar görülme riskinin başlangıç COVID-19 hastalık şiddeti ağır/kritik olan olgularda orta düzeyde hastalığı olan olgulara göre yaklaşık üç kat daha yüksek olduğu görülmüştür.

- Dolayısıyla başlangıç hastalık şiddeti ağır/kritik olan olguların orta seyirli olgulara göre daha yakın izlenmelerinin ve pulmoner rehabilitasyon açısından yönlendirilmelerinin önemli olduğu görülmektedir.

Teşekkürler

